

Rectora Magnífica,
Sr. president del Consell Social,
Sr. secretari general,
Autoritats acadèmiques,
Doctorands,
Senyores, senyors,

La petició que ara fa uns quants mesos se'm va fer per actuar en aquest acte com a padrí de la Sra. Carmina Virgili, més que un encàrrec ha estat un privilegi. Des de la meva formació de geòleg i al llarg de la meva vida universitària, l'activitat professional i la vàlua personal de Carmina Virgili sempre han estat un referent.

Lloar, avui i aquí, la seva trajectòria és repassar els eixos que conformen el paradigma d'excel·lència del professorat universitari. Sovint definim les funcions del personal acadèmic de la Universitat com un equilibri ideal entre la vocació docent, la qualitat en la recerca i la implicació eficaç en la gestió. No obstant això, molt poques persones aconseguen destacar en totes les parcel·les. En el cas de Carmina Virgili, les tres facetes han marcat la seva vida amb un entusiasme, compromís i energia desbordants.

Carmina Virgili va néixer a Barcelona l'any 1927. Després de cursar Magisteri a l'Escola Normal de Tarragona, va continuar els estudis universitaris a la llicenciatura de Ciències Naturals, que va concloure l'any 1949, obtenint el Premi extraordinari de la Universitat de Barcelona. El 1953 la carrera de Ciències Naturals es va dividir en dues llicenciatures: Biològiques i Geològiques. Carmina Virgili va ser una de les primeres professores de la nova titulació de Geologia. L'any 1956 va defensar la tesi doctoral *El Triásico de los Catalánides*, sota la direcció del Dr. Lluís Solé Sabarís, amb la qual va obtenir el Premi extraordinari de doctorat de la Universitat de Barcelona (1959) i el Premi Leonardo Torres Quevedo del CSIC (1957).

La seva tasca docent va començar a la mateixa Universitat de Barcelona, on va treballar set anys com a professora adjunta. El 1963 va guanyar la càtedra d'Estratigrafia de la Universitat d'Oviedo, i es convertia així en la primera catedràtica d'aquella universitat i la tercera dona que aconseguia aquesta categoria en tota la història universitària de l'Estat espanyol. Cinc anys més tard, es trasllada a la Universitat Complutense de Madrid, on pren possessió de la càtedra que havia quedat vacant després de la mort del professor Noel Llopis. Ocupa aquesta càtedra fins que es jubila, l'any 1996. Avui és catedràtica emèrita de la Universitat de Barcelona.

La docència ha estat per a ella una veritable passió. En les seves mateixes paraules, extretes d'un article recent, la professora Virgili

afirma amb contundència: “La meua professió i vocació han estat dobles: geologia i ensenyament. No puc entendre l’una sense l’altra. Com que la geologia m’agrada, sento la necessitat de transmetre el gust i la pràctica d’aquesta professió i no em semblaria responsable ensenyar geologia si jo mateixa no l’exercís”. Aquesta idea és encara avui plenament vigent i defineix la indefugible sinergia entre la docència i la recerca universitària.

En el seu mestratge per les diverses universitats ha tingut molts deixebles, alguns dels quals encara avui ocupen llocs capdavanters en la geologia del nostre país. Els seus alumnes la recorden per la seva capacitat pedagògica tant a l’aula com al laboratori o el camp.

Des de l’admiració per Carmina Virgili, parlar avui de l’ensenyament de la geologia resulta una coincidència afortunada. El 2008 ha estat proclamat oficialment per les Nacions Unides com l’Any Internacional del Planeta Terra. En realitat és un programa triennal, del 2007 al 2009, promogut amb l’objectiu d’acostar les ciències de la terra a la societat per subratllar la importància dels desastres naturals, els recursos geològics, els sòls, les aigües subterrànies, el canvi climàtic, entre molts altres aspectes.

L’activitat investigadora de Carmina Virgili ha estat intensa i molt productiva. Ha publicat més d’un centenar d’articles i alguns llibres. Des d’un primer moment es va interessar per les sèries estratigràfiques i la paleogeografia de finals del Paleozoic i principis del Mesozoic. O, el que és el mateix, els períodes que la Geologia defineix amb els noms de Permian i Triàsic. Malgrat que als profans els pugui semblar que un tema com aquest no té gaire interès, el debat actual sobre el canvi climàtic ens recomana saber llegir en el registre geològic la història de la Terra. Ara fa uns 250 milions d’anys, en el trànsit entre el Permian i el Triàsic va succeir una de les crisis climàtiques i biològiques més catastròfiques del nostre planeta. A finals del Permian es van extingir entre un 85 % i un 95 % de les espècies que vivien a la Terra.

Tanmateix, aquest estudi no hauria estat possible sense haver aprofundit també en el coneixement de la sedimentació actual. “El present és la clau del passat”. Aquest és el principi de l’actualisme, formulat per Lyell a finals del segle XIX. Ens assegura que, si coneixem com actuen i quin resultat produeixen avui dia els processos geològics, sabem com actuaven i quins resultats produïen en el passat remot.

La tercera faceta que ha caracteritzat la trajectòria de Carmina Virgili ha estat la seva implicació amb la gestió universitària i el seu compromís polític, que l’han portat a exercir les més altes responsabilitats acadèmiques. Des del 1968 fins al 1981 va ser

directora del Departament de Geologia Econòmica del CSIC. L'any 1977 va ser nomenada degana de la Facultat de Geologia de la Universitat Complutense de Madrid, amb la qual cosa es convertia en la primera dona que assumia aquest càrrec en una facultat espanyola. Des del 1982 fins al 1985 va posar-se al capdavant de la Secretaria d'Estat d'Universitats i Recerca, amb el ministre Maravall, en el primer govern de Felipe González. També va ser senadora per Barcelona entre el 1996 i el 2000.

Seria impossible detallar, en el poc temps de què disposem, totes les responsabilitats científiques que ha assumit i segueix assumint, tant al nostre país com a l'estranger. No podem deixar d'esmentar, però, que Carmina Virgili ha estat distingida amb una llarga relació de títols honorífics, entre els quals podem destacar el Grau oficial de l'Orde Nacional de la Legió d'Honor a França, l'Orde Civil d'Alfons X el Savi, la Medalla Narcís Monturiol (1986) i la Creu de Sant Jordi (1995) de la Generalitat de Catalunya, o el seu nomenament com a membre d'honor de l'Il·lustre Col·legi de Geòlegs (2005).

Carmina Virgili Redón ha estat una pionera perquè la seva vàlua humana, professional i científica ha superat tots els prejudicis de gènere, per convertir-la en un referent del nostre país a assolir moltes fites restringides a les dones en una determinada etapa de la nostra història. El seu tarannà i dinamisme li han permès arribar a la seva edat amb un nivell d'activitat i comprimís social que mereixen el nostre reconeixement més profund.

Per tot això, Rectora Magnífica, sol·licito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctora *honoris causa* a la Sra. Carmina Virgili.